

Ékszeróra - könyv alakú függőóra

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 65.3
Alkotó:	Erbb, Albrecht
Készítés ideje:	1690 KÖRÜL (feltehetően)
Készítés helye:	Bécs (Wien)
Jelzés:	a szerkezet alaplemezebe vésve: Albrecht Erbb in Wienn
Anyag:	acél szerkezet; ékkövek; ezüst; sárgaréz
Technika:	aranyozott; nielló díszítés; vésett díszítés; zománcozott
Méretetek:	magasság: 6,5 cm magasság: 5,2 cm szélesség: 3,7 cm vastagság: 2,2 cm

A spirális, hajszálrugós szerkezetet felnyitható fedelű, könyv alakú óratok foglalja magában. Az óratok belső oldalai niellos megmunkálásúak – motívumai: stilizált inda- és levéldísz –, a külső oldalak teljes felületét befoglalt ékkövek díszítik fajtái: türkiz, gránát, ametiszt. A szerkezet alaplemézén vésett minuszkulás szignatúra: *Albrecht Erbb in Wienn*. A tárgy mestere 1661-től a 17. század végéig működött Bécsben. (Ld.: Granville Hugh Baillie: *Watchmaker and clockmakers of the world*. London 1951, p. 101.)

Bizonyára e tárgyra vonatkozik az Országos Levéltárban fennmaradt, 17. századi számlák egyike, amely arról tanúskodik, hogy Esterházy Pál nádor (1635–1713) 1690. október 20. és 1691. február 6. között, három részletben, összesen 300,- florinust fizettetett Albrecht Erb, "bécsi császári óraművesnek" két óra elkészítéséért ezek egyike: 1 Biechl [Büchl = könyvecske] mit der Uhr (MOL, Az Esterházy család hercegi ágának levéltára, P 125. 48. cs. 10750. sz.).

Az Esterházy-kincstár anyagában e tárgyat elsőként az 1693. január 8-i keltezésű leltár említi: *Horologium Aureum in forma libelli Tyrkesys Gallicis atque granatis et alys Lapidis ornatum* (OL Az Esterházy család levéltára, Rep. 8. Fasc. C. Nr. 37, NB/1. p. 18. – Détsky Mihály olvasata).

Valószínűleg e tárgyat jelöli az a leírás, melyet a frankói Esterházy-kincstár 1725. évi inventáriuma tartalmaz: *Egy szarga pántlikán függő kövekkel ki rakott aranyos könyv forma órácska* (Inventarium Thesauri Fraknensis Anno 1725. Almarium Sub Nris 51 et 52 Nro 11. – IM Adattár, 236/1957).

Irodalom

- szerző: Dr. Horváth Hilda: *Nemzeti kincstárunk, az Esterházy hercegi kincstár 20. századi története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - p. 40-41.
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a frankói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. III.10. (Pandur Ildikó)
- Békési Éva: *Az idő hangja. Különleges óraszerkezetek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - p. 100.
- Szerk.: Fejős Zoltán: *Az órák. Időképek*. Néprajzi Múzeum, Budapest, 2001. - Nr. 27. (Csupor István)
- Szerk.: Pataki Judit: *Ékszerek, érmek, rendjelek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - 41. és kép (Pandur Ildikó, Szilágyi András, G. Héri Veronika)
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 5.62. (Szilágyi András)
- Szerk.: Galavics Géza: *A frankói Esterházy-kincstár a történeti források tükrében. Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975. - és 23. kép (Héjjné Détári Angéla)
- szerző: Baillie Granville Hugh: *Watchmaker and clockmakers of the World*. London, 1951. - p. 101
- Szerk.: Csányi Károly: *Régi órák kiállításának leíró lajstroma*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1925. - p. 35. Nr. 200.

